

Beter saldo, iets lager inkomen uit bedrijf

Gemiddeld realiseren de Koeien & Kansen-bedrijven in 2007 een 1,65 euro per 100 kg melk hoger saldo dan vergelijkbare praktijkbedrijven. Dit komt door hogere opbrengsten en lagere toegerekende kosten. Het inkomen uit bedrijf ligt op de K&K-bedrijven 1,11 euro per 100 kg melk lager dan vergelijkbare praktijkbedrijven door hogere niet-toegerekende kosten en rentelasten.

Gerben Doornewaard
(LEI – Landbouw Economisch Instituut van Wageningen UR)
en Michel de Haan
(ASG – Animal Sciences Group van Wageningen UR)

De melkveehouders in het project Koeien & Kansen (K&K) lopen een aantal jaren voor met de mestnormen en dragen bij aan de ontwikkeling van bedrijfsspecifieke hulpmiddelen zoals de Bedrijfsspecifieke Excretie (BEX). Door hun jarenlange ervaring met mineralenmanagement slagen de K&K-melkveehouders erin om efficiënt met mineralen om te gaan. Een belangrijke vraag hierbij is of dit scherpe mineralenmanagement ten koste gaat van het economisch resultaat. Om hier meer inzicht in te krijgen zijn de economische resultaten van K&K-bedrijven vergeleken met vergelijkbare praktijkbedrijven.

Juiste vergelijking

Om bij de vergelijking van de economische resultaten van K&K-bedrijven met andere melkvee-

bedrijven geen hinder te ondervinden van verschillen in bedrijfsstructuur, is voor elk K&K-bedrijf een Spiegelgroep samengesteld die qua bedrijfsstructuur (onder andere totale melkproductie bedrijf en intensiteit) zo goed mogelijk overeenkomt met het desbetreffende K&K-bedrijf. Een Spiegelgroep is gebaseerd op ongeveer tien bedrijven uit het Bedrijven-Informatienet (BIN) van het LEI. De resultaten van de K&K-bedrijven zijn in dit artikel vergeleken met de resultaten van de Spiegelgroepen. K&K-bedrijf Bomers is niet meegenomen in het K&K-gemiddelde. Op dit bedrijf zijn er naast de melkveehouderijtak diverse andere grote bedrijfstakken die een forse invloed hebben op de resultaten van het bedrijf als geheel.

Bedrijfsstructuur en technische resultaten

Tabel 1 laat zien dat het gemiddelde K&K-bedrijf

in 2007 56,8 hectare cultuurgrond had, waarvan 55,6 hectare voor de productie van gras en andere voedergewassen. De totale melkproductie bedroeg 876.000 kg met een intensiteit van 16,520 kg melk per hectare voedergewas. De verschillen ten opzichte van de gemiddelde Spiegelgroep zijn klein, conform het streven naar een vergelijkbare bedrijfsstructuur.

Ook de verschillen in technische resultaten in tabel 1 zijn klein. De melkproductie per koe bedroeg op de K&K-bedrijven 8,074 kg en was daarmee nauwelijks lager dan die van de Spiegelgroep. De gehalten in de melk verschilden ook vrijwel niet. Met minder dan zeven stuks jongvee per tien melkkoeien was de jongveebezetting van zowel de K&K-bedrijven als de Spiegelgroepen niet hoog. Het krachtvoerverbruik per 100 kg melk lag op de K&K-bedrijven met 28 kg per 100 kg melk op een vergelijkbaar niveau als de Spiegelgroep.

Hoger saldo

In tabel 2 is het saldo van het gemiddelde K&K-bedrijf vergeleken met de gemiddelde Spiegelgroep. Het saldo graasdieren (dus melkvee inclusief schapen en vleesvee) is bij K&K 1,65 euro per 100 kg melk hoger dan de Spiegelgroep door zowel hogere opbrengsten als lagere toegerekende kosten. De hogere opbrengsten bij K&K komen door hogere opbrengsten voor omzet en aanwas en hogere overige opbrengsten (onder andere door ontvangen beheersvergoeding). De lagere veevoerkosten zijn vooral het gevolg van lagere ruwvoerkosten, terwijl door een geringere bemesting de gewaskosten lager zijn. Het lijkt er dus op dat de lagere bemesting op de K&K-bedrijven niet ten koste is gegaan van de ruwvoerproductie. Het saldo overig (saldo van neventakken en de

bedrijfstoeslag) verschilt nauwelijks tussen K&K en de Spiegelgroepen, waardoor het saldo bedrijf uiteindelijk op 35,82 euro per 100 kg melk uitkomt. Dat is 1,49 euro per 100 kg melk meer dan de Spiegelgroepen. Op bedrijfsniveau gaat het om een verschil van ongeveer 13.000 euro.

Inkomen uit bedrijf iets lager

Tabel 3 laat zien dat de niet-toegerekende kosten op de K&K-bedrijven ruim een euro hoger waren dan die bij de Spiegelgroepen. De hogere niet-toegerekende kosten zijn onder andere het gevolg van hogere kosten voor werk door derden (+ 0,81 euro) en voor betaalde arbeid (+ 0,27 euro). Waarom K&K hier hoger zit is niet precies te benoemen. Een mogelijke verklaring is dat K&K-boeren in verhouding meer activiteiten en functies buiten het bedrijf hebben en daardoor vaker externe hulp inschakelen. Verder zijn de kosten voor grond en gebouwen hoger (+ 0,64 euro) bij K&K. Veel K&K-bedrijven hebben in de afgelopen jaren geïnvesteerd in verbouw, uitbreiding en modernisering van stallen en uitbreiding van mestopslagen. De overige niet-toegerekende kosten op de K&K-bedrijven zijn 0,66 euro per 100 kg melk lager, wat deels komt door lagere mestafzetkosten. Meer toepassen van de Bedrijfsspecifieke excretie (BEX) lijkt dus voor K&K voordeliger te zijn.

Het productieresultaat bedraagt op het gemiddelde K&K-bedrijf 12,55 euro per 100 kg melk. Dit is net iets hoger dan het gemiddelde van de Spiegelgroep. Door hogere kosten voor betaalde rente (als gevolg van meer vreemd vermogen) is het inkomen uit bedrijf echter 1,11 euro per 100 kg melk lager. Op bedrijfsniveau gaat het dan om een verschil van ongeveer 10.000 euro.

CONCLUSIES

- Hoewel de K&K-bedrijven in 2007 al werkten met scherpere gebruiksnormen dan andere melkveebedrijven, is dit niet ten koste gegaan van de technische resultaten en het saldo.
- Vooral door meer vreemd vermogen, meer werk door derden en meer investeringen was het inkomen uit bedrijf in 2007 op K&K-bedrijven gemiddeld 1,11 euro per 100 kg melk lager dan de Spiegelgroepen.
- Tegenover het lagere inkomen uit bedrijf op K&K-bedrijven staat dat de K&K-bedrijven gemiddeld genomen nieuwere en modernere gebouwen hebben en hier dus in de toekomst minder snel naar hoeven om te kijken.

Tabel 1

Bedrijfsstructuur en technische resultaten van het gemiddelde K&K-bedrijf en de gemiddelde Spiegelgroep (2007)

	K&K	Spiegel	Vershil
Cultuurgrond (ha)	56,8	55,8	+ 1,0
Voedergewassen (ha)	55,6	54,2	+ 1,4
Marktbaar gewassen (ha)	1,2	1,6	- 0,4
Totale melkproductie bedrijf (kg x 1000)	876	854	+ 22
Intensiteit (kg melk/ha voederoppervlak)	16,520	16,680	- 160
Melk/koe (kg)	8,074	8,118	- 44
Jongvee/10 melkkoeien (stuks)	6,9	6,7	+ 0,2
Vetgehalte (%)	4,43	4,39	+ 0,04
Eiwitgehalte (%)	3,50	3,50	0,00
Krachtvoer/100 kg melk (kg)	28,0	28,3	- 0,3

Tabel 2

Opbrengsten graasdieren op het gemiddelde K&K-bedrijf en de gemiddelde Spiegelgroep (in euro per 100 kg melk in het jaar 2007)

	K&K	Spiegel	Vershil
Totale opbrengsten graasdieren (a)	43,01	42,44	+ 0,57
Totale toegerekende kosten graasdieren (b)	11,54	12,63	- 1,09
- waarvan veevoer	6,99	7,38	- 0,39
- waarvan veekosten	3,37	3,89	- 0,52
- waarvan gewaskosten voederoppervlak	1,18	1,36	- 0,18
Saldo graasdieren (c = a - b)	31,47	29,82	+ 1,65
Saldo overig (d)	4,35	4,51	- 0,16
Saldo bedrijf (e = c + d)	35,82	34,33	+ 1,49

Tabel 3

Niet-toegerekende kosten, productieresultaat en inkomen uit bedrijf op het gemiddelde K&K-bedrijf en de gemiddelde Spiegelgroep (in euro per 100 kg melk in het jaar 2007)

	K&K	Spiegel	Vershil
Totale niet-toegerekende kosten (f)	23,27	22,19	+ 1,08
Betaalde arbeid	0,58	0,32	+ 0,26
Werk door derden	3,11	2,30	+ 0,81
Machines, werktuigen en installaties	5,00	5,15	- 0,15
Grond en gebouwen	5,67	5,03	+ 0,64
Quotum	6,00	5,84	+ 0,16
Overig	2,90	3,56	- 0,66
Saldo bedrijf (e)	35,82	34,33	+ 1,49
Productieresultaat (g = e - f)	12,55	12,13	+ 0,42
Betaalde rente (h)	6,46	4,94	+ 1,52
Inkomen uit bedrijf (i = g - h)	6,09	7,20	- 1,11